

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 20Csp/17/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2223200658
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Desana Janíčková Rusnáková
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2023:2223200658.2

Uznesenie

Okresný súd Dunajská Streda v právnej veci žalobkyne M.K. V.,
D.. XX.X.XXXX, N. W. Z., F. D.. XXX/XX, zastúpenej HAÁR & Partners, s.r.o. so sídlom v Dunajskej
Strede, Hlavná 5931/80, proti žalovanému BENCONT COLLECTION, a.s., IČO 47 967 692, so sídlom
v Bratislave, Vajnorská 100/A, o nariadenie neodkladného opatrenia takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zdržať sa uplatnenia dohody o zrážkach zo mzdy obsiahnutej v Zmluve o úvere
zo dňa 11.12.2007, Č. XXXXXXXXXXX, uzatvorenej medzi veriteľom Poštová banka, a.s., so sídlom
Prievozská ul. 2/B, 821 09 Bratislava, IČO 31 340 890 a dlžníkom M. V., D.. XX.X.XXXX, N. F. D.. XXX/
XX, XXX XX W. Z..

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

III. Žalovaný sa môže žalobou vo veci samej, podanou voči žalobkyňi, domáhať zaplatenia zostatku dlhu
vyplývajúceho zo zmluvy o úvere uvedenej vo výroku I.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu 24.2.2023 sa žalobkyňa domáhala nariadenia neodkladného opatrenia
uvedeného vo výroku I. Žalobu vo veci samej zároveň nepodala.

2. Návrh odôvodnila tým, že dňa 11.12.2007 uzavrela s právnym predchodcom žalovaného Poštovou
bankou, a. s. (ďalej aj „pôvodný veriteľ“) zmluvu o úvere, na základe ktorej jej bol poskytnutý bezúčelový
spotrebiteľský úver vo výške 50.000 Sk (1.659,69 €). Dňa 24.1.2023 žalovaný oznámil zamestnávateľovi
žalobkyne, že na základe viacerých zmlúv o postúpení pohľadávok sa stal právnym nástupcom
pôvodného veriteľa, a vyzval ho na vykonávanie zrážok zo mzdy žalobkyne v rozsahu pohľadávky vo
výške 8.225,15 €, pričom právnym titulom pre výkon týchto zrážok je dohoda o zrážkach zo mzdy,
obsiahnutá v označenej zmluve o úvere.

3. Žalobkyňa považuje dohodu o zrážkach zo mzdy za nevykonateľnú. Predovšetkým z obsahu výzvy
žalovaného, adresovanej jej zamestnávateľovi, nevyplýva, že žalovaný je skutočne právnym nástupcom
pôvodného veriteľa. Žalobkyňa pritom nemá vedomosť, či jej zamestnávateľ túto výzvu akceptoval,
alebo od žalovaného žiadal preukázanie právneho nástupníctva. Okrem toho je dohoda o zrážkach
súčasťou formulárovej zmluvy, na ktorej obsah žalobkyňa nemala žiadny vplyv; nemožno teda hovoriť
o jej individuálnom dojednaní. Navyše umožňuje veriteľovi svojvoľné určenie výšky dlhu a postihnutie
majetku dlžníka (spotrebiteľa). Z týchto dôvodov predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa §
53 Občianskeho zákonníka.

4. Žalobkyňa je presvedčená o tom, že podmienky poskytnutia úveru, vyplývajúce z úverovej zmluvy,
vyvolávajú viaceré pochybnosti o primeranosti poskytnutej čiastky a jej odplaty. Tiež je toho názoru, že
žalovaný prostredníctvom dohody o zrážkach vymáha dlh, o ktorom aj sám vie, že je premlčaný. Výkon

zrážok zo mzdy je súkromný proces, nepodliehajúci žiadnej autorizácii či verifikácii primeranosti, a tak môže byť žalobkyňa vystavená neprimeranému postupu zo strany žalovaného. Navrhované neodkladné opatrenie je jediný spôsob, ako žalovanému v jeho konaní účinne zabrániť.

5. Tunajší súd (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 23.3.2023 č. k. 20Csp/17/2023-16 návrh žalobkyne zamietol. Konštatoval, že o predčasnom zosplatnení úveru musela mať žalobkyňa vedomosť, pretože takýto úkon je zo strany veriteľa vyhotovený v obligatórne písomnej forme a musí byť dlžníkovi doručený (ak zásielku obsahujúcu zosplatnenie dlho žalobkyňa neprevzala, musela si byť vedomá nesplácania dlhu a s tým spojených následkov). Viac než pravdepodobné je aj to, že žalobkyňa mala i vedomosť o opakovanom postúpení pohľadávky z úveru, keďže každý postupca má zákonnú povinnosť dlžníkovi postúpenie pohľadávky oznámiť (§ 526 Občianskeho zákonníka; OZ). Žalobkyňa teda už najneskôr začiatkom roka 2015 musela aspoň predpokladať, že žalovaný sa môže domáhať uspokojenia pohľadávky, no nepodnikla žiadne kroky smerujúce k trvalému riešeniu situácie. Nepodala žalobu vo veci samej, ktorou by sa domáhala napr. určenia neprijateľných podmienok, prípadne iného určenia na ochranu svojich záujmov. Nebola splnená ani podmienka potreby bezodkladnej úpravy pomerov, keď v návrhu žalobkyňa sama uviedla, že si ani nie je vedomá, či jej zamestnávateľ výzvu žalovaného na vykonávanie zrážok akceptoval. Nariadené neodkladné opatrenie by tiež nebolo záväzné pre prípadného ďalšieho postupníka pohľadávky a situáciu žalobkyne by tak riešilo len dočasne.

6. Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobkyne uznesením z 31.5.2023 sp. zn. 10CoCsp/13/2023 rozhodnutie tunajšieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konania a nové rozhodnutie. Uviedol, že zo strany súdu prvej inštancie vôbec nedošlo k vyhodnoteniu hodnovernosti osvedčenia hmotnoprávneho nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana prostredníctvom neodkladného opatrenia (s čím súvisí postup súdu podľa § 336 alebo § 337 Civilného sporového poriadku; C.s.p.). Hoci inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom a právna úprava ho nevylučuje ani pri zabezpečení splnenia spotrebiteľských záväzkov, priame presadzovanie nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy (t. j. bez zásahu súdu) je možné len pri splnení predpokladu rešpektovania ochrany spotrebiteľa, ktorý sa vo vzťahu k dodávateľovi považuje za slabšiu zmluvnú stranu. Ak existuje nebezpečenstvo, že v procese zrážok zo mzdy, vykonávaných na základe dohody o zrážkach zo mzdy, by mohlo dôjsť k zabezpečeniu a uhrádzaniu plnenia za neprijateľných zmluvných podmienok, súd musí na túto skutočnosť brať ohľad. Neprijateľné zmluvné podmienky pritom musí skúmať ex offio.

7. Novelou (zákonom č. 102/2014 Z. z.) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/372/>> o priestupkoch v znení neskorších predpisov, účinnou od 1.5.2014, bola vyslovená zásadná neprípustnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávok zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, s výnimkou prípadov, keď táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť. V posudzovanej veci táto forma dodržaná nebola. Rozhodujúce je aj to, či dohoda o zrážkach predstavuje vopred pripravený, formulárový text, ktorý je možné len prijať alebo odmietnuť ako celok - čo spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - alebo ide o individuálne dojednanie zmluvných strán. Neurčitost' konkrétnej výšky pohľadávky, ktorá má byť takýmto spôsobom zabezpečená, zase umožňuje veriteľovi jednostranné určenie výšky dlžnej sumy a tým aj neprípustné navyšovanie zrážok zo mzdy, čím sa obchádza súdna kontrola plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. V zmysle § 54a OZ musí súd prihliadať aj na prípadné premlčanie práva, k čomu v danom prípade tiež nedošlo.

8. Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladnej úpravy pomerov (ako ďalšieho predpokladu pre nariadenie neodkladného opatrenia) musí byť preskúmateľné, pričom zahŕňa i prípady, ak hrozí zhoršenie právnej pozície strany konania do takej miery, že sa jej viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie chýba argumentačný základ k posúdeniu zákonných predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý by mohol odvolací súd preskúmať; nezodpovedá teda požiadavkám na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní tak bude zaoberať sa zmluvným dojednaním predstavujúcim dohodou o zrážkach zo mzdy z hľadiska obsahových náležitostí v zmysle § 551 a § 53 ods. 1 OZ (s ohľadom na znenie § 53 ods. 4 OZ), a opätovne posúdiť tiež potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami. Svoje rozhodnutie musí náležite odôvodniť, a pri rozhodovaní prihliadať aj na ustanovenie § 337 C.s.p.

9. Neodkladné opatrenie môže súd nariadiť pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení na návrh, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená (§ 324 ods. 1 C.s.p., § 325 ods. 1 C.s.p.). Pre úspešnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutné, aby boli aspoň osvedčené (teda nemusia byť nepochybne preukázané) skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu z ohrozenia exekúcie (tzv. princíp opodstatnenosti). Návrh musí zároveň obsahovať opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana.

10. Žalobkyňa k návrhu pripojila zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 0773211507 z 11.12.2007 a výzvu žalovaného z 24.1.2023, adresovanú jej zamestnávateľovi, na vykonávanie zrážok z jej mzdy v prospech žalovaného.

11. Podľa § 53 ods. 1, 4 OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere (11.12.2007) spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12. Podľa § 551 ods. 1, 2 cit. OZ (t. č. účinného v rovnakom znení) uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia. Proti platiteľovi mzdy nadobúda veriteľ právo na výplatu zrážok okamihom, keď sa platiteľovi dohoda predložila.

13. Podľa § 5a zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/372/>> o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení účinnom od 1.5.2014 neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy a/ dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť, alebo b/ zmenkou alebo šekom.

14. Zo žalobkyňou predloženej úverovej zmluvy (zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 0773211507 z 11.12.2007) vyplýva, že ide o formulárové, pôvodným veriteľom pripravené tlačivo, do ktorého boli následne vpisované údaje o klientovi - žiadateľovi o úver (dlžníkovi) a úvere samotnom. Vzhľadom na to, že pôvodný veriteľ bol bankou, ktorá úvery poskytuje v rámci podnikania, je použitie takýchto tlačív bežné. Jednotlivé v ňom obsiahnuté dojednania však musia zodpovedať požiadavkám, formulovaným všeobecne záväznými predpismi, vrátane predpisov o ochrane spotrebiteľa.

15. V časti 2 „Zmluva o úvere“ sa ako bod 3. uvádza: „podpisom tejto zmluvy zmluvné strany zároveň uzatvárajú dohodu o zrážkach zo mzdy ... v zmysle § 551 ... Občianskeho zákonníka, ktorá je zabezpečením pohľadávky ... banky vzniknutej zo ZoÚ. Klient udeľuje ... banke výslovný súhlas na predloženie dohody platiteľovi mzdy klienta. Táto dohoda sa vzťahuje i na budúceho platiteľa mzdy ako i na iné príjmy klienta.“

16. V súlade so znením § 53 ods. 1, 4 OZ možno cit. ustanovenie úverovej zmluvy vyhodnotiť ako neprijateľnú, a teda neplatnú zmluvnú podmienku, nakoľko v znení, v akom je formulovaná, nezaručuje zmluvným stranám rovnaké postavenie. Zo strany klienta (dlžníka) totiž dochádza k uzavretiu takejto dohody automaticky - podpisom zmluvy, pričom v zmluve nie je vyznačená ani možnosť dohodu odmietnuť, resp. neuzavrieť, ani možnosť ju akokoľvek modifikovať. Klient ako spotrebiteľ tak nedostáva „na výber,“ nemá priestor pre žiadne individuálne dojednanie; môže len úverovú zmluvu uzavrieť (alebo odmietnuť) ako celok, čo ho oproti dodávateľovi (veriteľovi) značne znevýhodňuje. Navyše, pokiaľ ide o obsahové náležitosti dohody o zrážkach zo mzdy, z ust. § 551 OZ vyplýva, že jej podstatným znakom je nielen súhlas dlžníka s vykonávaním zrážok z jeho mzdy, ale aj rozsah týchto zrážok (ktorý zároveň nesmie byť vyšší ako ustanovuje osobitný predpis pri výkone rozhodnutia), pričom predmetnej dohode tento znak úplne chýba - neplatná by však bola len v časti prevyšujúcej zákonný rozsah zrážok, ak by tento bol prekročený.

17. V čase uzavretia úverovej zmluvy, a teda aj dohody o zrážkach zo mzdy, ešte nebolo účinné ust. § 5a zákona č. 250/2007 Z. z., zakazujúce zabezpečenie uspokojenia pohľadávky zo spotrebiteľskej

zmluvy takouto formou, pokiaľ neboli splnené zákonné podmienky (t. j. že by dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť). V čase, keď žalovaný dohodu aktuálnemu zamestnávateľovi žalobkyne predložil, však už cit. ustanovenie účinné bolo, pričom toto zakazuje nielen zabezpečenie uspokojenia pohľadávky, ale aj splnenie záväzku (už existujúceho) zo spotrebiteľskej zmluvy za rovnakých podmienok. Vzhľadom na to, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy uvedené podmienky nespĺňa (nebola individuálne dojednaná), nemôže byť použitá za účelom splnenia záväzku, ktorý má veriteľ, resp. jeho právny nástupca, voči žalobkyňi.

18. Samotná existencia, resp. trvanie záväzku žalobkyne je tiež otázne. Žalobkyňa v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ani žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne neuviedli, kedy mal byť úver zosplatnený (skutočnosť, že úver zosplatnil pôvodný veriteľ, vyplýva z výzvy žalovaného zamestnávateľovi žalobkyne), z čoho by bolo možné zistiť začiatok plynutia premičacej doby (§ 101, § 103 OZ). Keďže ale následne bola pohľadávka až 4x postúpená - pričom k prvému postúpeniu došlo zmluvou z 15.12.2010, a k poslednému (na žalovaného) zmluvou z 15.12.2014 (čo rovnako vyplýva iba z uvedenej výzvy, zmluvy o postúpení nie sú súčasťou spisu) - a zároveň obsah spisu nenasvedčuje tomu, že by ktorýkoľvek z veriteľov uplatnil svoj nárok voči žalobkyňi v súdnom konaní (žalobou), je pravdepodobný záver o premlčaní nároku žalovaného (§ 54a OZ).

19. V súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vzhľadom na vyššie uvedené tunajší súd uzatvára, že žalobkyňa osvedčila potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán konania v rozsahu, ktorý je pre nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia dostatočný. Keďže žalovaný sa zrážkami zo mzdy žalobkyne, pre ktoré nie sú splnené zákonné podmienky, pokúša dosiahnuť uspokojenie pravdepodobne premlčanej pohľadávky, ktorej výšku vyčíslil až na sumu 8.225,15 €, pričom úver spolu s nákladmi naň nemal podľa zmluvy presiahnuť sumu 2.807,42 € (50.000 Sk = 1.659,69 € a 34.76,53 Sk = 1.147,73 €), žalobkyňi ako slabšej strane spotrebiteľského vzťahu je dôvodné poskytnúť ochranu, ktorá tomuto postupu žalovaného zabráni. Opačný postup by mohol viesť k tomu, že by žalobkyňi hrozilo zhoršenie jej právnej pozície do takej miery, že by sa jej viac neoplatilo uchádzať o konečnú súdnu ochranu, ak by sa pre taký postup rozhodla (aj keď z jej písomných podaní vyplýva, že zatiaľ tento postup zrejme nezvažuje).

20. Pre prípad, že by žalovaný trval na splnení záväzkov žalobkyne, vyplývajúcich z predmetnej úverovej zmluvy, môže tak urobiť s využitím zákonného prostriedku, ktorým je žaloba na plnenie (§ 137 písm. a/ C.s.p.). O tejto skutočnosti súd žalovaného v zmysle § 337 ods. 1 C.s.p. poučil vo výroku rozhodnutia (výrok III.).

21. Keďže predmetom konania je len neodkladné opatrenie, súd podľa § 262 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. rozhodol aj o trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania, pričom nárok na ich náhradu priznal plne úspešnej žalobkyňi.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia, resp. na vykonanie exekúcie.